

Stay home, stay safe?

Onderzoek naar de omvang, aard en ernst van huiselijk geweld tijdens de Coronacrisis

AUGUSTUS 2021

Factsheet Meldingen | Zuid-Holland-Zuid

Als gevolg van de wereldwijde uitbraak van het COVID-19-virus heeft Nederland sinds medio maart 2020 te maken met landelijke en regionale maatregelen die de verspreiding van het virus moeten tegengaan. De beperkende maatregelen, de mogelijke financiële consequenties hiervan en de angst voor het virus kunnen oplopende spanningen in huishoudens tot gevolg hebben, en daarmee de kans op huiselijk geweld vergroten. Het NSCR doet onderzoek naar de omvang, aard en ernst van huiselijk geweldmeldingen. Dit onderzoek wordt gefinancierd door ZonMw (zie: www.zonmw.nl). Meer informatie over het onderzoek staat op www.nscr.nl/stay-home-stay-safe.

Bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling kan zowel een *burger*¹ als een *professional*² een melding³ maken bij Veilig Thuis⁴. Het is mogelijk dat meerdere personen, bijvoorbeeld een wijkagent en een buurtbewoner, een melding maken van dezelfde situatie (lees: casus) van huiselijk geweld. In deze factsheet zijn gegevens van alle unieke casussen onderzocht die bij Veilig Thuis-regio Zuid-Holland-Zuid in 2019, 2020 en 2021 zijn geregistreerd. Er wordt specifiek ingegaan op *het aantal huiselijk geweld-casussen* en *de vermoedelijke aard van het gemelde geweld*. Meer lezen? De Monitor Huiselijk geweld in Coronatijd geeft een uitgebreide weergave van de resultaten in de regio Zuid-Holland-Zuid.

¹ Dit kunnen burgers zijn die direct betrokken zijn bij een huiselijk geweld situatie (zoals slachtoffers, plegers of omstanders) of omstanders (zoals familieleden, burens of andere bekenden).

² Voor professionals geldt sinds 1 januari 2019 dat het een professionele norm is geworden om een melding bij Veilig Thuis te doen wanneer er vermoedens van acute en structurele onveiligheid bestaan. Zie voor meer informatie: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/meldcode>.

³ Wanneer de contactlegger en een medewerker van Veilig Thuis samen tot de conclusie komen dat een situatie lastig is, kan de contactlegger ervoor kiezen om een melding van het vermoedelijke huiselijk geweld te maken.

⁴ Veilig Thuis is er voor iedereen die te maken heeft met huiselijk geweld. Elke regio heeft zijn eigen Veilig Thuis-organisatie. Zie voor meer informatie: <https://veiligthuis.nl/>.

Onderzoekers: Veroni Eichelsheim, Anne Coomans, Arjan Blokland, Steve van de Weijer, Sjoukje van Deuren, Meintje van Dijk
Contactpersoon: Veroni Eichelsheim | VEichelsheim@nscr.nl | 06 4137 8828

NSCR
De Boelelaan 1077
1081 HV Amsterdam

Postadres
Postbus 71304
1008 BH Amsterdam

T 020 598 5239
E nscr@nscr.nl
www.nscr.nl

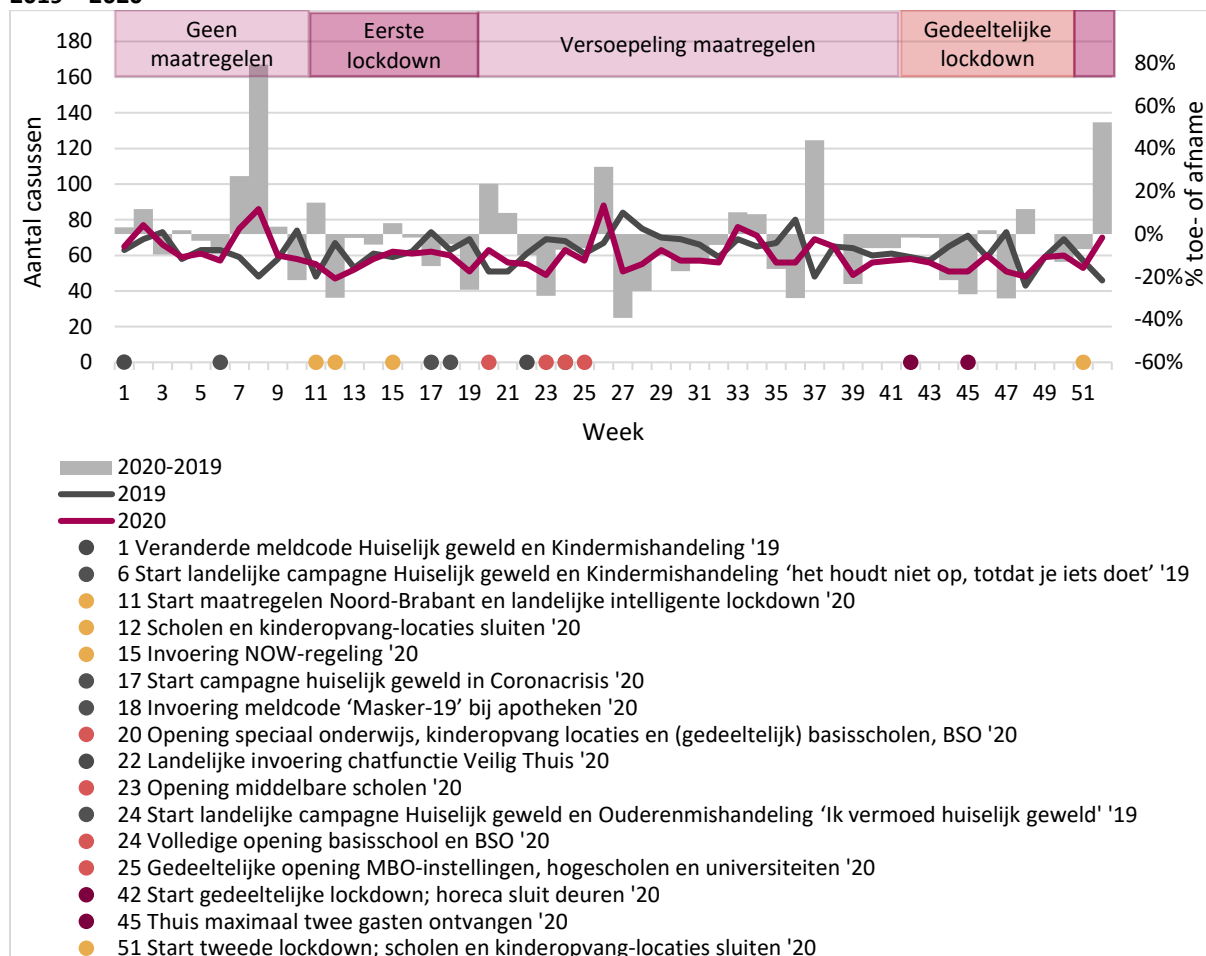
 Het Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR) is onderdeel van de institutenorganisatie van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO).

De belangrijkste bevindingen

Huiselijk geweld-casussen per week

Het is mogelijk dat meerdere personen, bijvoorbeeld een wijkagent en een buurtbewoner, een melding maken van dezelfde vermoedelijke situatie (casus) van huiselijk geweld. In de regio Zuid-Holland-Zuid zijn in 2019 gemiddeld 1,34 meldingen per casus gedaan (min 1, max 18). In 2020 werden 1,24 meldingen per casus gedaan (min 1, max 14). In figuur 1 en 2⁵ wordt het aantal *casussen* per week in 2019 (zwarte lijn) en 2020/2021 (de rode lijn), alsmede de percentuele toe- of afname van het wekelijkse aantal *casussen* in 2020/2021 weergegeven ten opzichte van diezelfde weken in 2019 (de grijze balken).

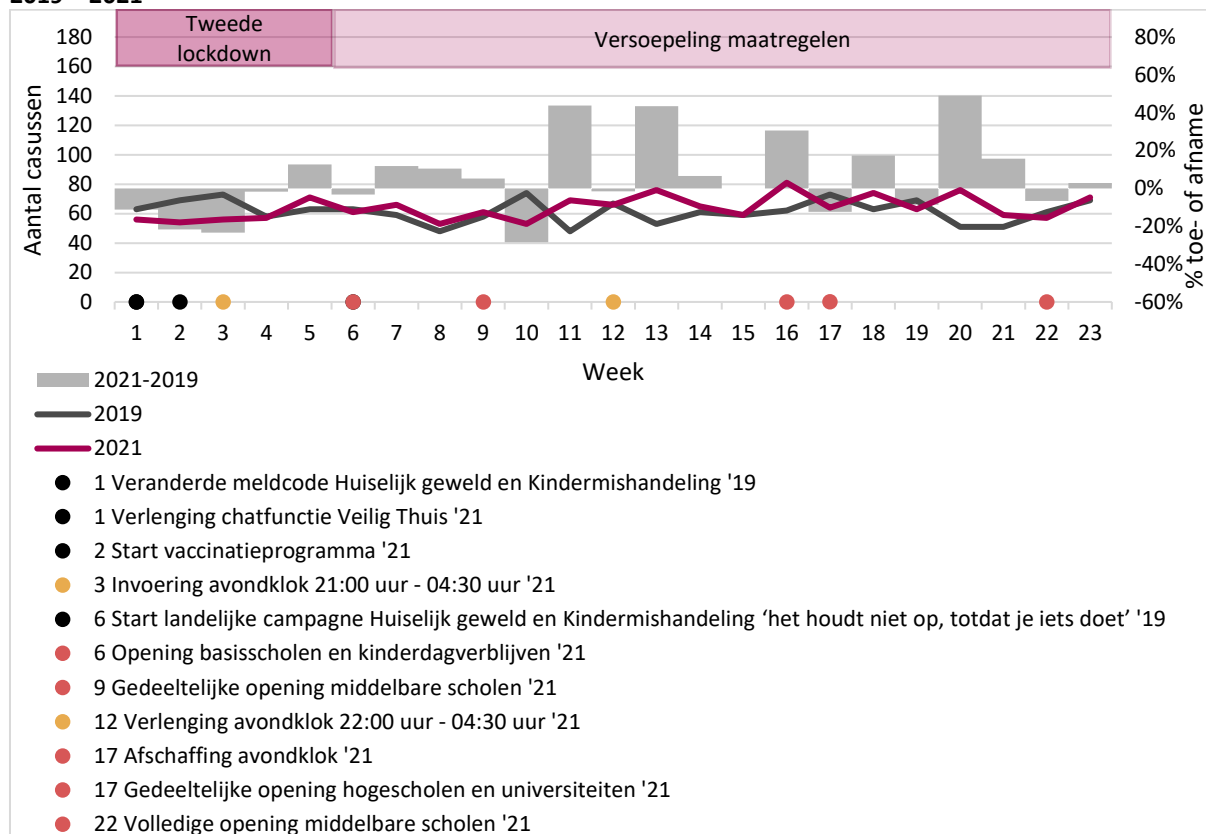
Figuur 1. Absolute aantal casussen en percentuele toe- of afname van het aantal casussen per week 2019 – 2020

Noot: in 2019 werden er 3271 casussen geregistreerd. In 2020 werden er 3114 casussen geregistreerd.

⁵ In de figuren is een tijdlijn verwerkt. De grijze bolletjes representeren veranderingen in het werkveld, de gele bolletjes betreffen de getroffen maatregelen en de roze bolletjes hebben betrekking op het afschalen van de maatregelen. De roze vlakken representeren de verschillende fases van de getroffen COVID-19-maatregelen die zijn geïdentificeerd.

Figuur 2. Absolute aantal casussen en percentuele toe- of afname van het aantal casussen per week 2019 – 2021

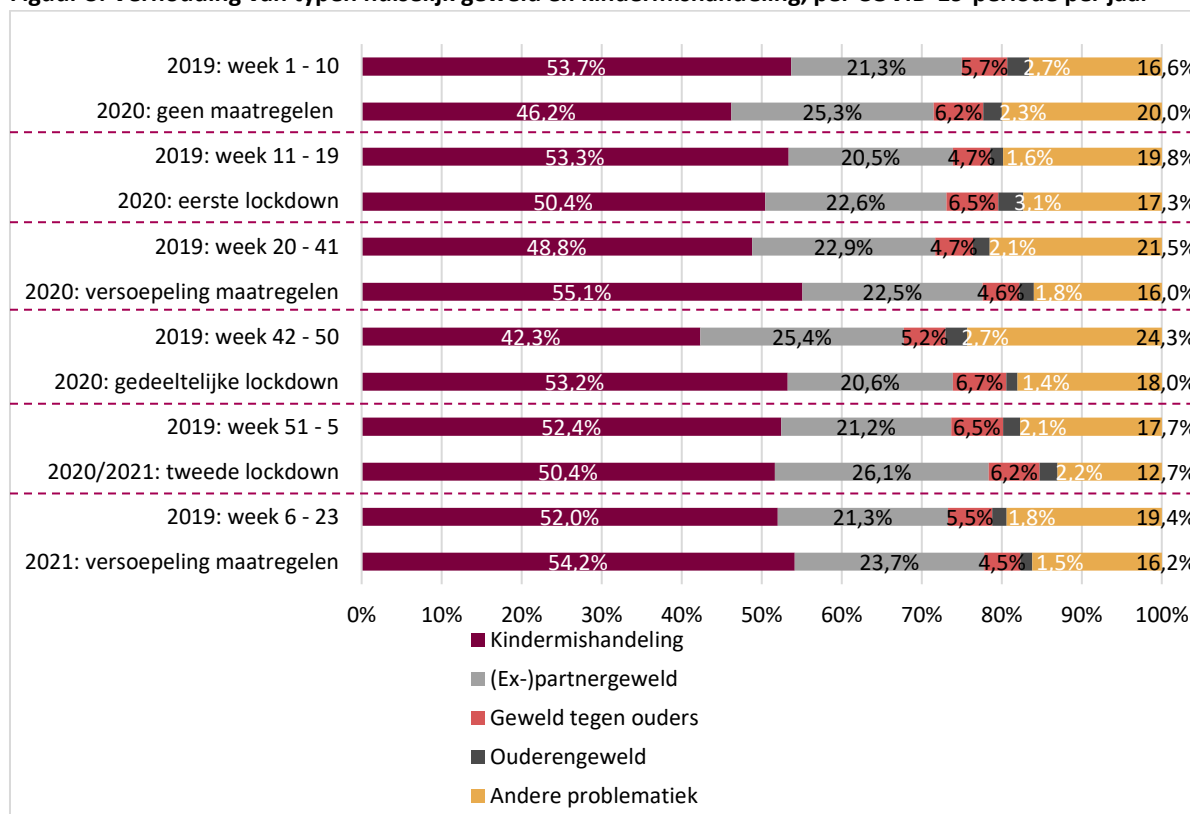
Noot: Tot en met week 23 werden in 2019 1415 casussen en in 2021 1174 casussen geregistreerd.

Uit figuur 1 en 2 wordt duidelijk dat het aantal *huiselijk geweld-casussen* zowel in 2019, 2020 en 2021 van week tot week *fluctueert*. In de verschillende geïdentificeerde periodes in 2020 (figuur 1) is over het algemeen een afname zichtbaar in het aantal casussen ten opzichte van dezelfde weken in 2019, behalve in de periode voor de eerste lockdown. Ook tijdens de tweede lockdown uit 2021 (figuur 2) nam het aantal casussen ten opzichte van dezelfde weken in 2019 af. In de daaropvolgende periode, waarin de maatregelen opnieuw werden versoepeld, is echter een toename zichtbaar in het aantal casussen. Gebaseerd op de data van 2020 en 2021 (tot nu toe) lijkt er dus nauwelijks een effect op de registraties zichtbaar te zijn van de veranderende omstandigheden op het aantal gesignaleerde casussen tijdens periodes van strengere maatregelen (eerste lockdown, gedeeltelijke lockdown en tweede lockdown). Enkel in de periode voorafgaand aan de eerste lockdown en tijdens de versoepelingen van de maatregelen na de tweede lockdown is het aantal casussen toegenomen. Gelet op het aantal *huiselijk geweld-meldingen* wordt een andere trend zichtbaar. Terwijl het aantal meldingen tijdens de eerste lockdown was afgenomen, namen het aantal meldingen juist tijdens en na de tweede lockdown toe. Het is mogelijk dat er tijdens deze periodes meerdere mensen een melding over eenzelfde casus van huiselijk geweld hebben gedaan. Bovendien is er mogelijk sprake van een vertraagde toename in de meldingen over een bepaalde, reeds bekende casus bij Veilig Thuis Zuid-Holland-Zuid. Ook heeft er, voornamelijk tijdens en na de eerste lockdown, een verschuiving plaatsgevonden van beroepsmatige naar niet-beroepsmatige melder. Burgers, zoals buurtbewoners waren in deze periodes belangrijke melder van huiselijk geweld en kindermishandeling.

De vermoedelijke aard van huiselijk geweld en kindermishandeling

De huiselijk geweld-meldingen worden geregistreerd onder zes verschillende typen huiselijk geweld. (Ex-)partnergeweld en kindermishandeling is als één categorie beschouwd wanneer dit samen in een casus voorkwam. De andere categorieën betreffen kindermishandeling, (ex-)partnergeweld, geweld tegen ouders (onder 65 jaar) door hun kinderen (tot 23 jaar), ouderengeweld (boven 65 jaar) en andere problematiek. Figuur 2 geeft de verhouding van de verschillende vormen van huiselijk geweld weer in 2019 en 2020 per periode van de COVID-19-maatregelen.

Figuur 3. Verhouding van typen huiselijk geweld en kindermishandeling, per COVID-19-periode per jaar

Noot: in de laatste periode van 2021 was van 10 casussen onbekend wat de vermoedelijke aard van het geweld was geweest.

Vanaf de versoepeling van de maatregelen na de eerste lockdown is het aandeel casussen waarin partnergeweld of kindermishandeling heeft plaatsgevonden in de regio Zuid-Holland-Zuid toegenomen (e.g., tijdens de gedeeltelijke lockdown 73,8% versus 67,7% in 2019). Andere problematiek nam daarentegen af in deze periodes. Ook wordt tijdens de eerste lockdown een toename zichtbaar van casussen waarin geweld tegen ouders en ouderengeweld heeft plaatsgevonden. Omdat partnergeweld, kindermishandeling en geweld tegen ouders (meestal) voor komen in hetzelfde gezin, is het ten tijde van strenge maatregelen aannemelijk dat juist dergelijk geweld toeneemt. De andere vormen van huiselijk geweld (andere problematiek⁶) zijn daarentegen vaker gericht tegen personen met een afhankelijkheidsrelatie buiten het gezin, waardoor het aannemelijk is dat deze vormen van geregistreerd huiselijk geweld tijdens de lockdowns zijn afgenomen.

⁶ Onder andere problematiek zijn 'huiselijk geweld overig' (geweld dat door iemand uit de huiselijke- of familiekring van het slachtoffer wordt gepleegd, waarbij huiselijk geweld verwijst naar de relatie tussen pleger en slachtoffer; bijvoorbeeld geweld tussen broer en zus) en 'andere problematiek dan huiselijk geweld of kindermishandeling' (alle andere problemen; wordt alleen aangevinkt als geen van de andere vormen van toepassing is) samengevoegd.